

Kartlegging av melanin i laksefilet og mulige utfordringer videre

FHF-samling, Gardermoen, 14-15 mai 2012
Thomas Larsson, Nofima

Kvalitetsavvik og årsakssammenhenger

FHF – Nofima 2009 – 2010 - 2011

Bidra til forbedret filetkvalitet av norsk oppdrettslaks

⇓ **Melanindeponering i filet**

⇓ **Blek og skjoldet filet**

⇓ **Bløt filet og filetspalting**

Andre kritiske kvalitetsavvik:

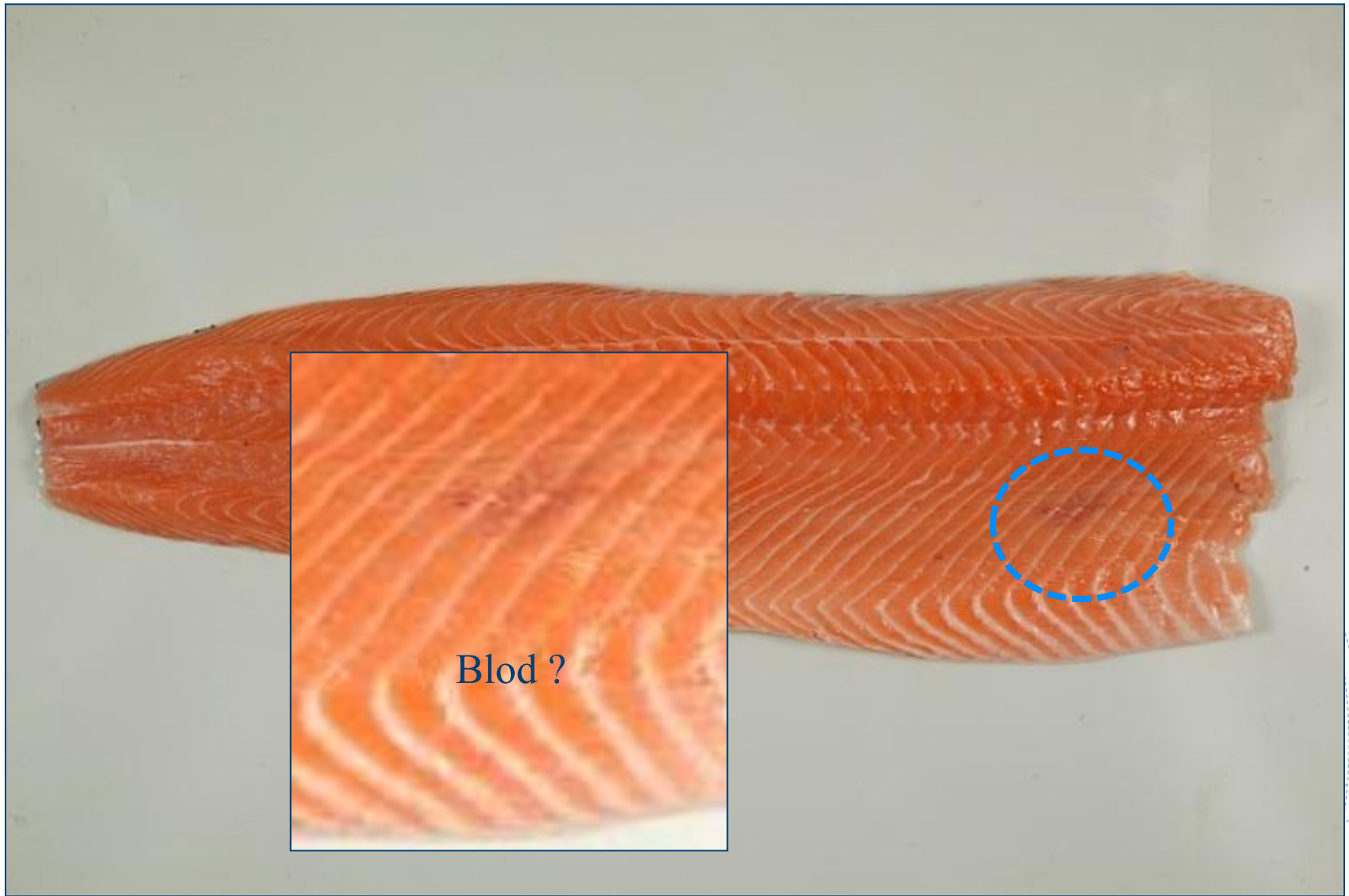
Blodflekker, sår/skader, deformiteter, tidlig kjønnsmodning og hygienisk kontroll

Mulige flekker

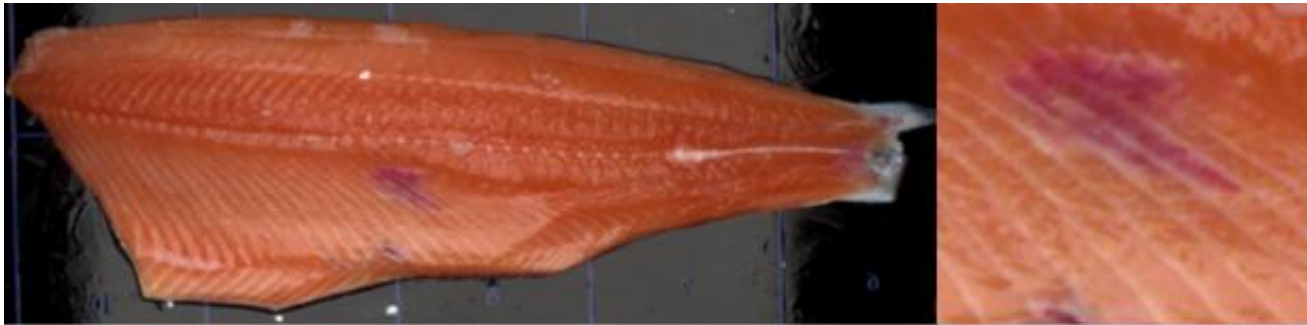
Hva er flekkene i filet egentlig?

- Kan være:
 - Blod
 - Melanin
 - Ærrvev
 - Ev blandning
 - Både i vaksinert og uvaksinert fisk

Blod ?

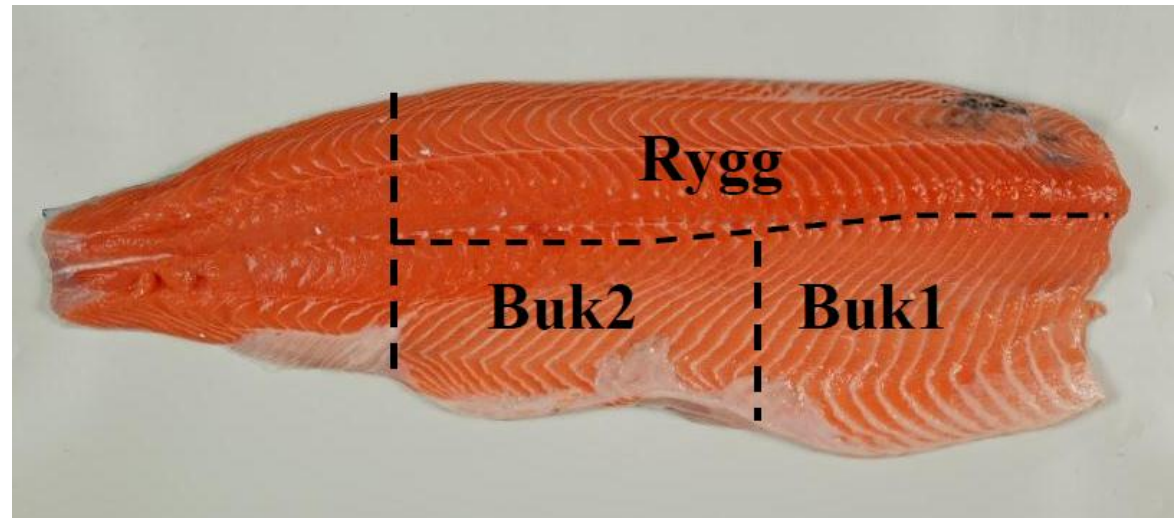
«Melaninflekker» - utvikling ?

Registreringsmal

Enighet høst 2010

Inndeling av filet

Skala

Melanin i filet (score)			
Ingen misfarging	0	Flekk 3 - 6cm	4
Grå skygge	1	Område større enn 6cm	8
Flekk mindre enn 3cm	2		

Enighet vår 2011 – endelig versjon

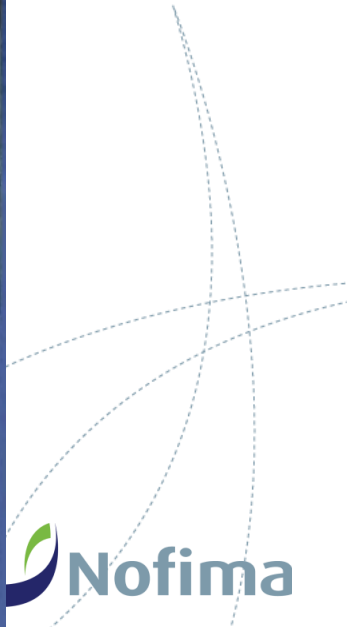
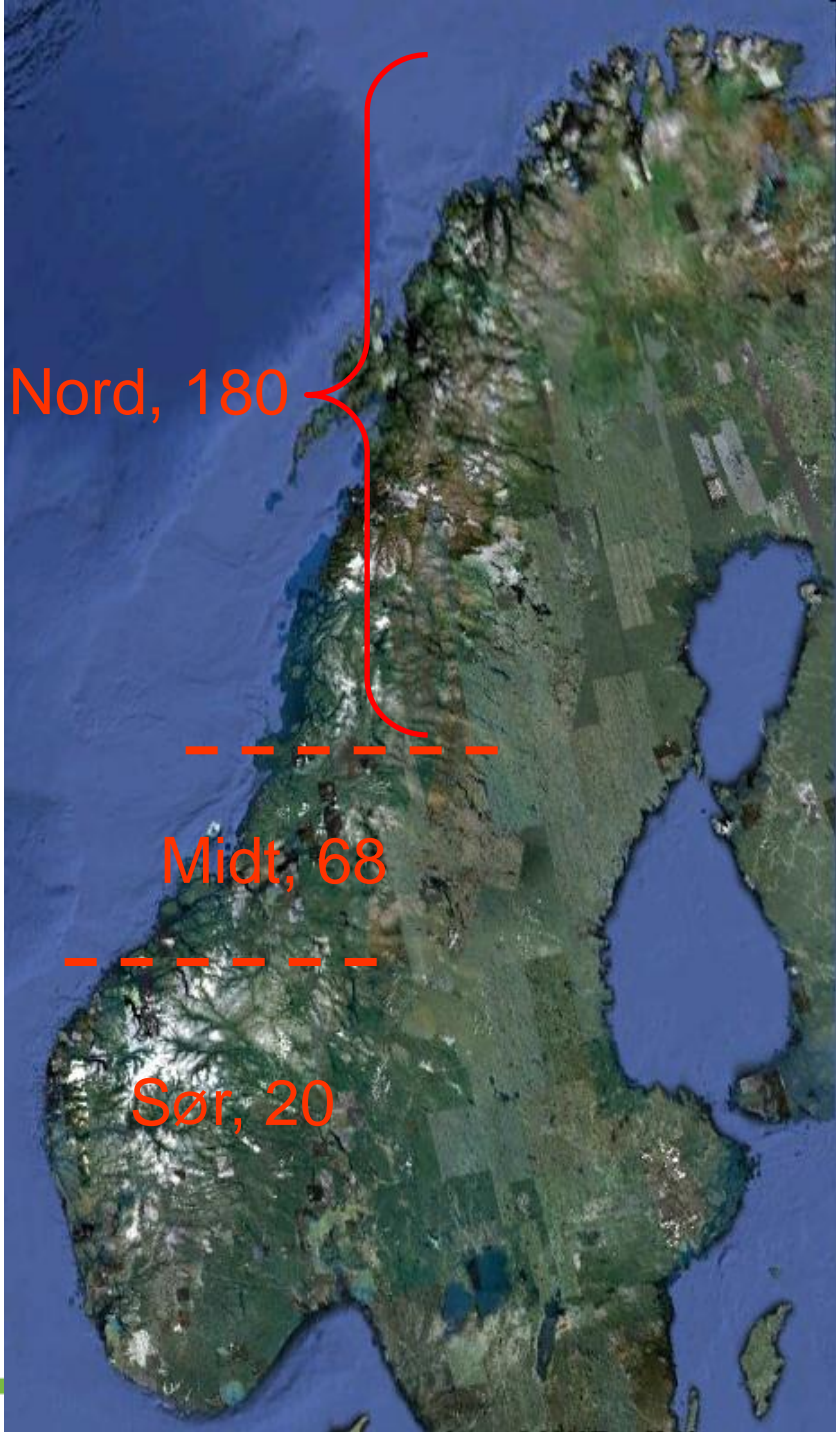
		Melanin i filet (score)			
Ingen misfarging		Ingen misfarging	0	Flekk 3 - 6cm	4
Grå skygge		Grå skygge	1	Område større enn 6cm	8
Flekk mindre enn 3cm		Flekk mindre enn 3cm	2	Gjennomsnitt	0.08
registreringene sendes til turid.morkore@nofima.no					
		Melanin i filet			
Filet	Total score	Buk 1	Buk 2	Rygg	
1	0	0	0	2	
2	0	0	0	0	
3	1	1	0	0	
4	0	1	0	0	
5	1	1	0	4	
6	1	0	0	0	
7	0	0	0	0	
8	0	0	0	0	
9	0	0	0	0	
10	0	0	0	0	
11	0	0	0	0	
12	0	0	0	0	
13	0	0	0	0	
14	0	0	0	0	
15	0	0	0	0	
16	0	0	0	0	
17	0	0	0	0	
18	0	0	0	0	
19	0	0	0	0	
20	0	0	0	0	
21	0	0	0	0	
22	0	0	0	0	
23	1	1	0	0	
24	1	1	0	0	
25	0	0	0	0	
26	0	0	0	0	
27	0	0	0	0	

PE FISK SOM BEDØMMES

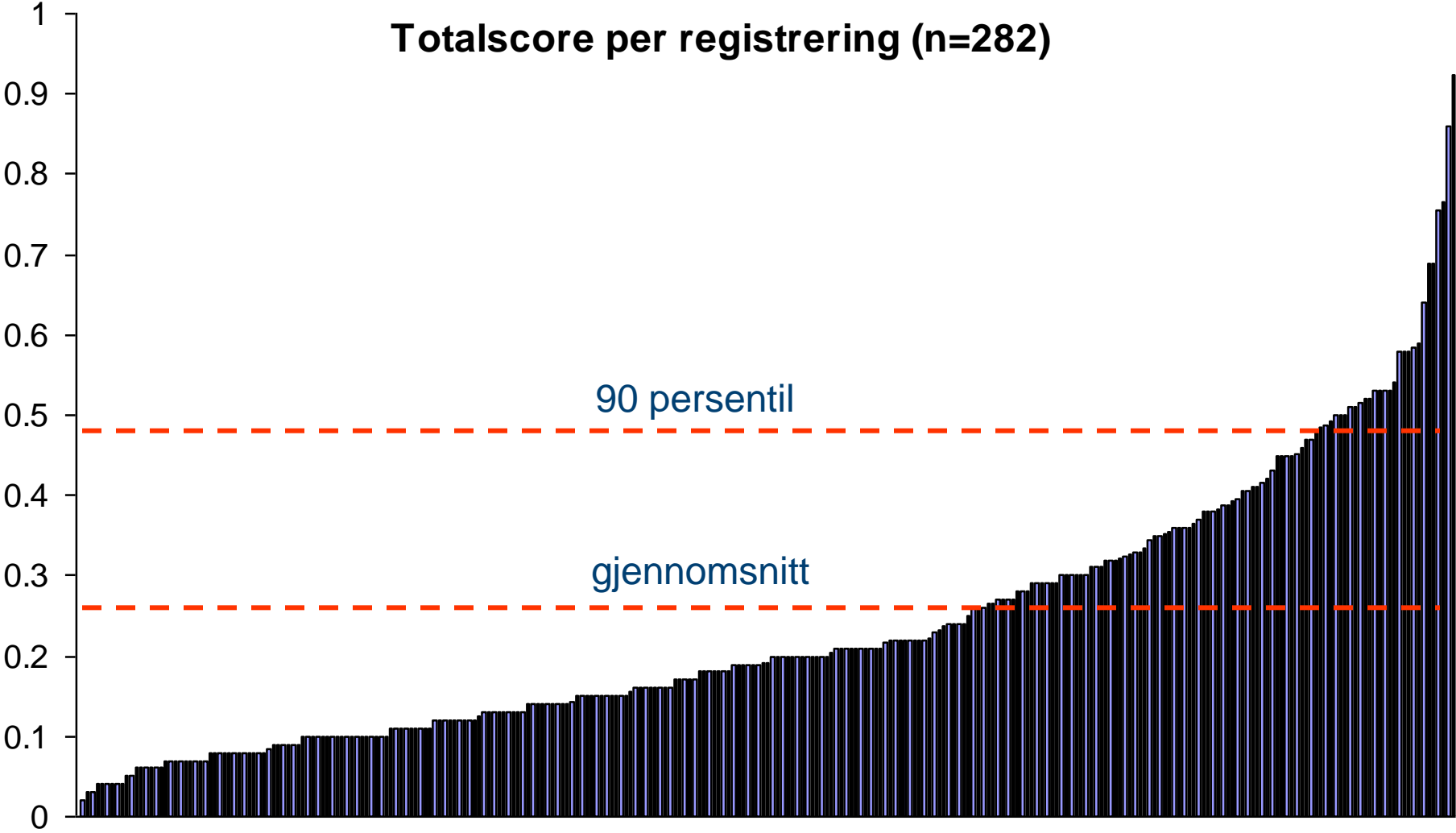
Ordinær	☐
Lot nr.	☐

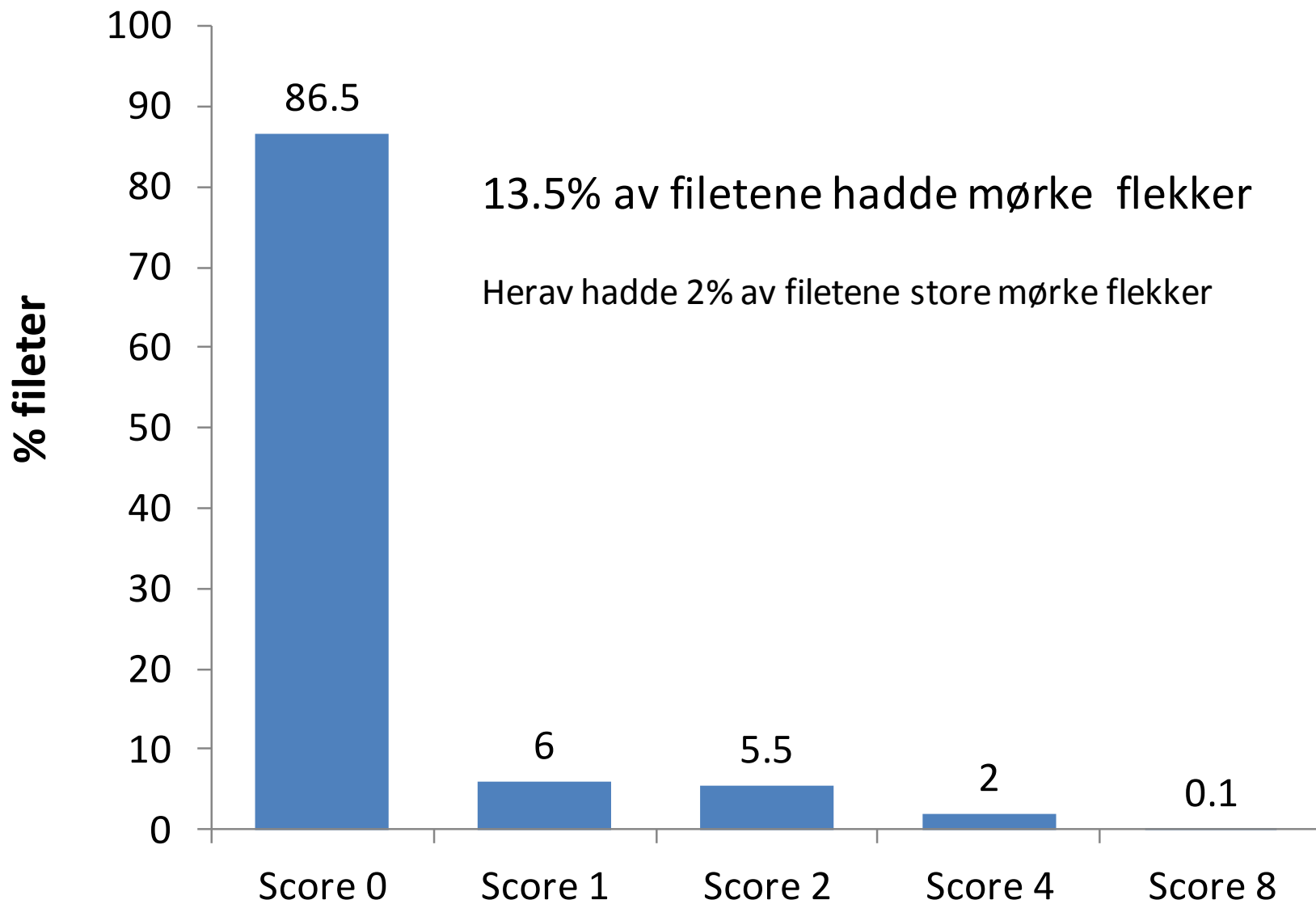
før slakt*:	<input type="text"/>		
NEI	DAGER		
☐	☐ 1		
NEI	JÅ		
☐	☐		
Slag	CO ₂	Strøm	Annet
☐	☐	☒	<input type="text"/>
Vet ikke		Nei	Ja
Navn/tidspkt/dødelighet ²			

- Totalt
 - 283 registreringer
 - 35 000 laks

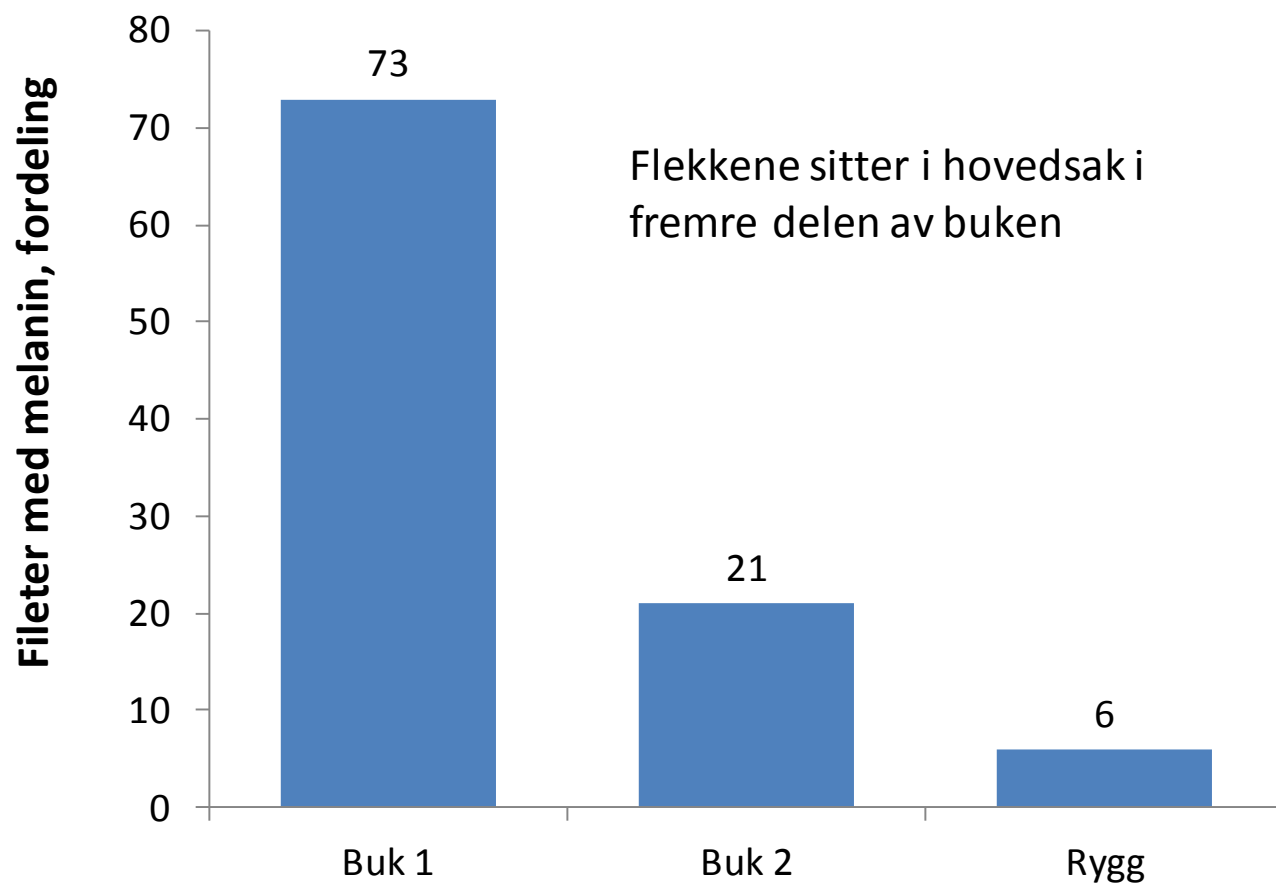
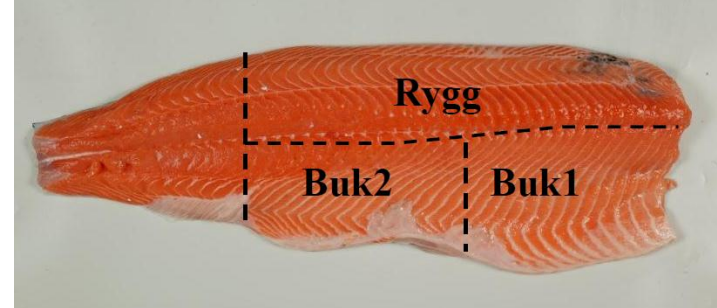

Totalscore per registrering (n=282)

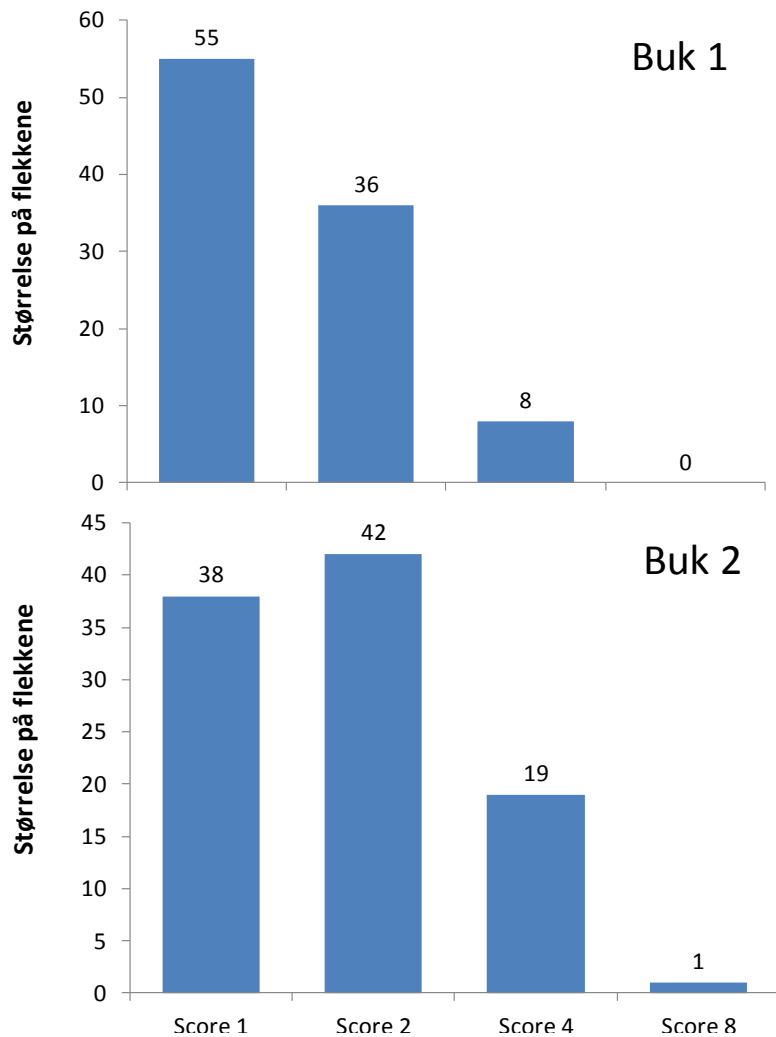
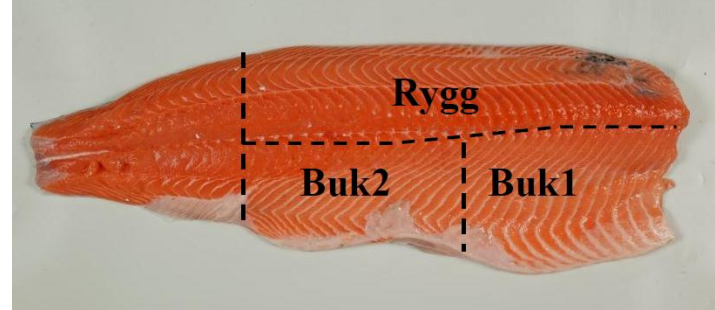

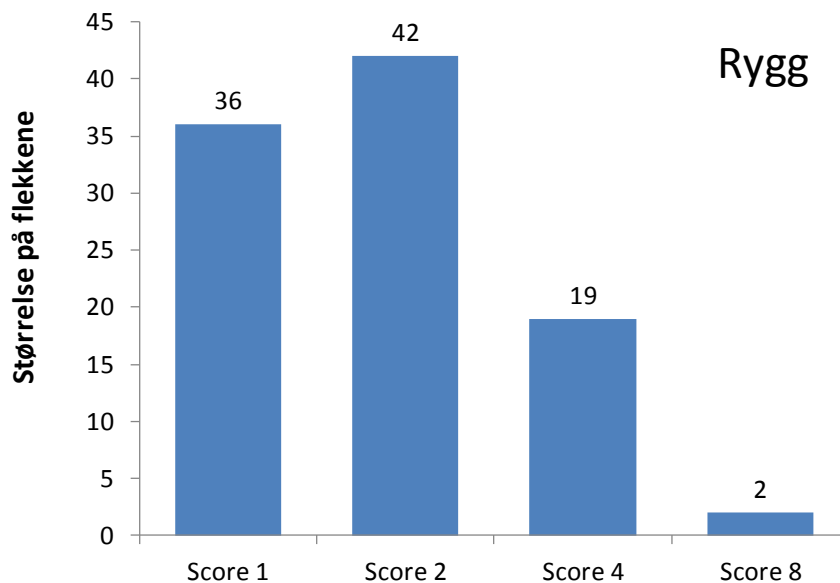
Hvor sitter flekkene?

Når fisken har melanin – hvor store er flekkene?

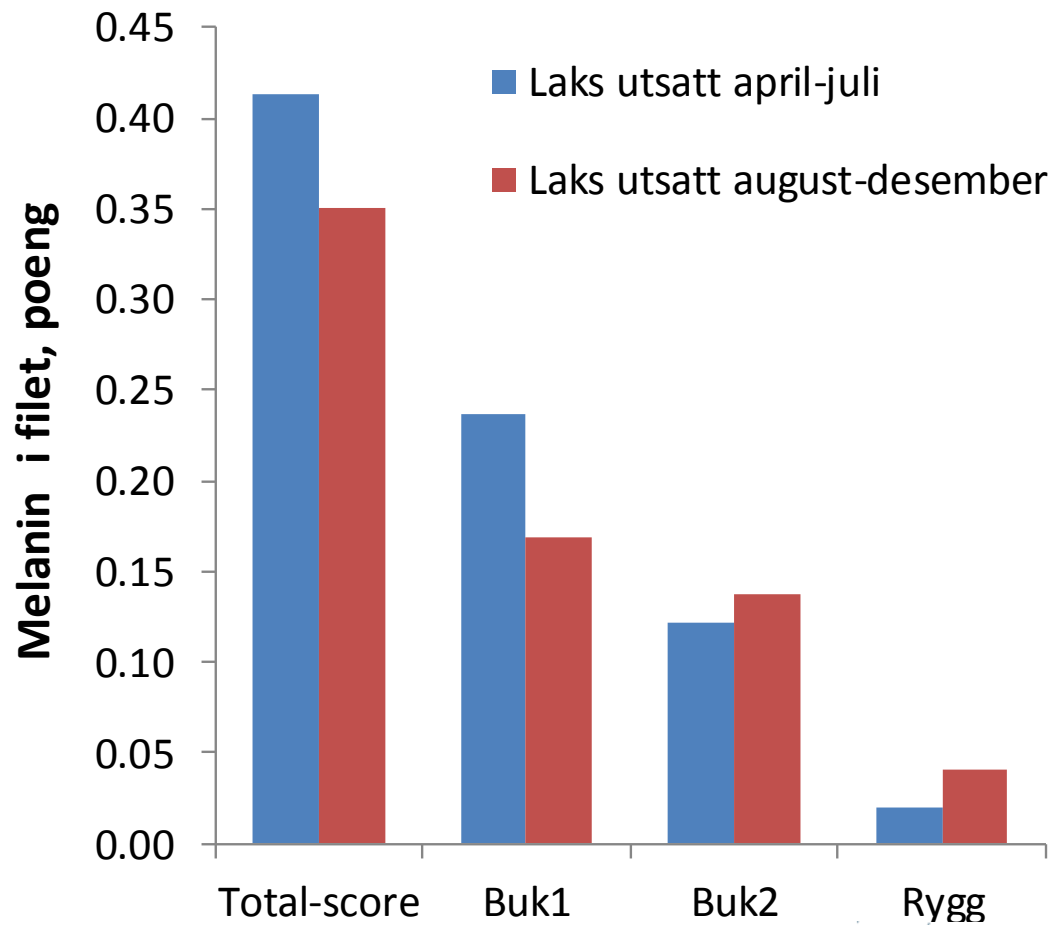
Størst i rygg, minst i buk1

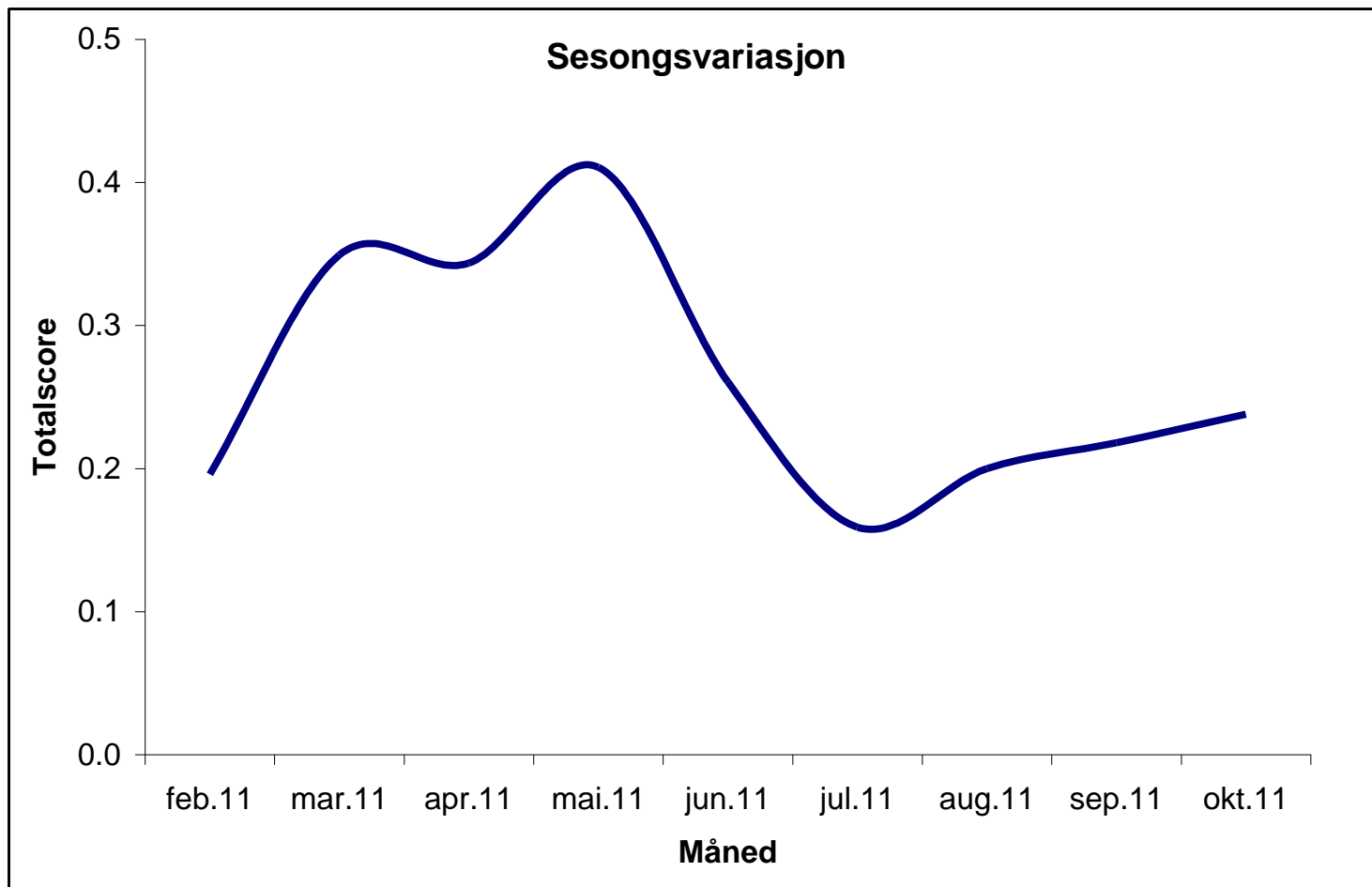

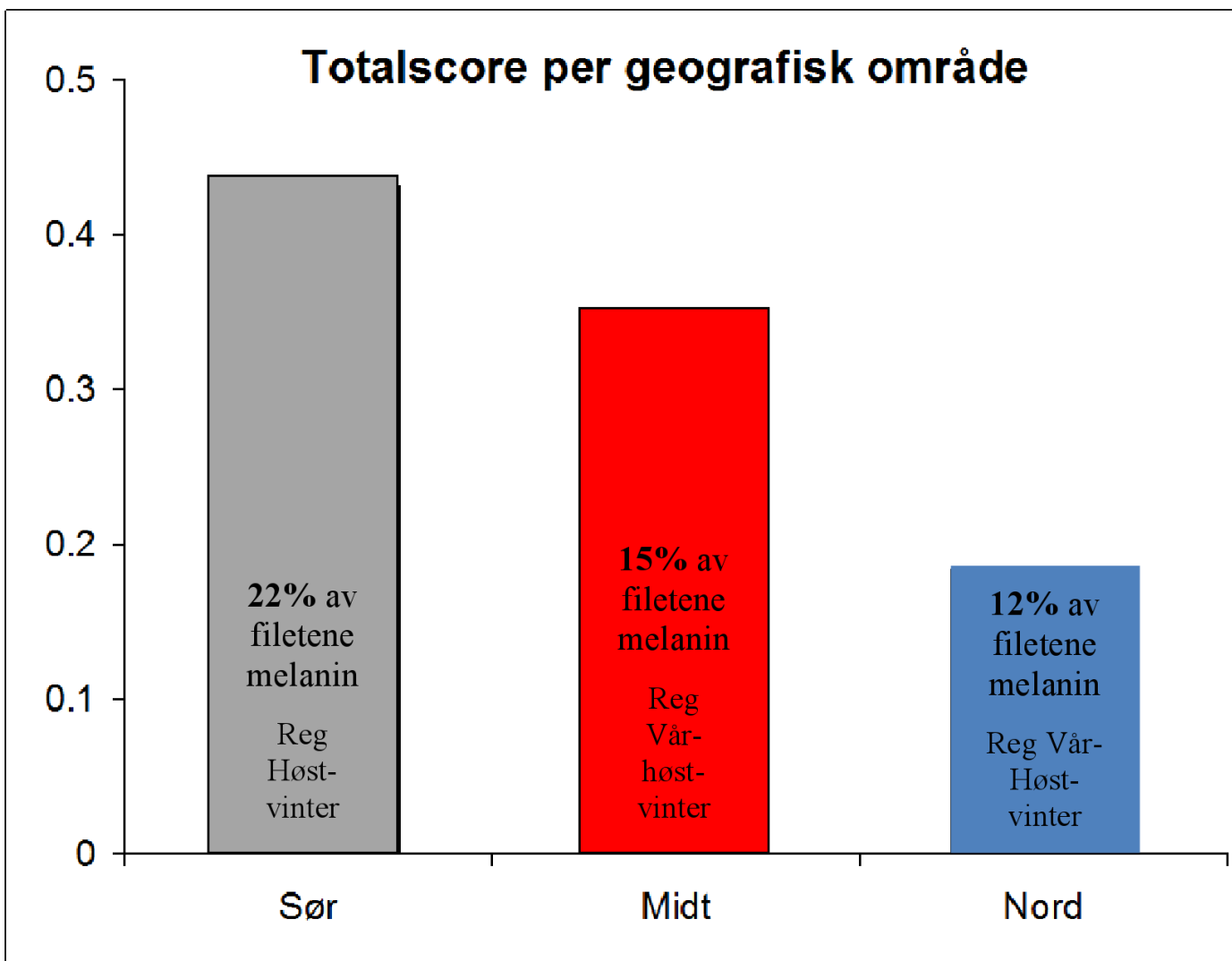
Sultetid og avlivingsmetode - tendenser

- Mer melanin ved økt sultetid
- Ingen negativ effekt ved bruk av elektrisitet

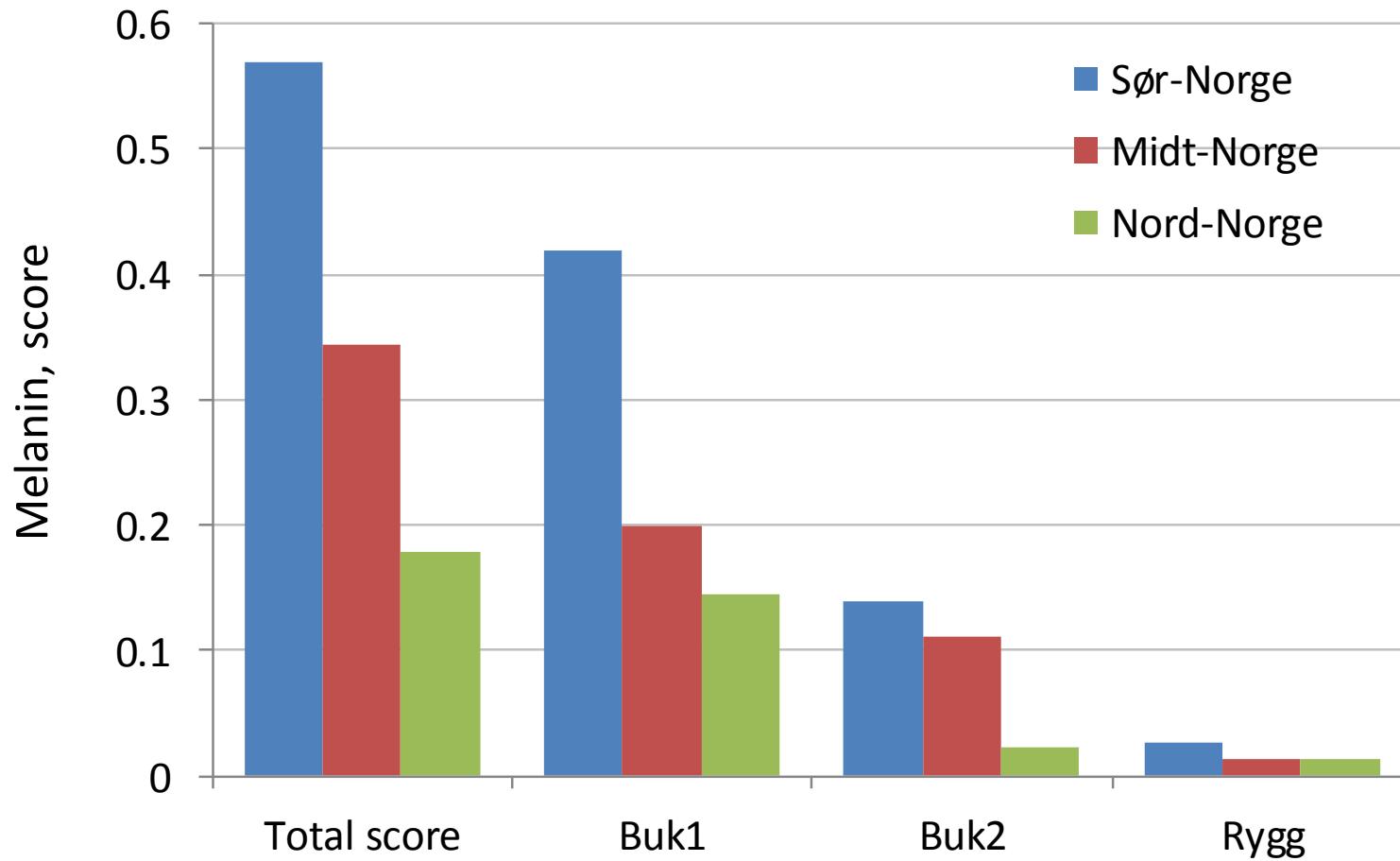
Vår/høst-smolt

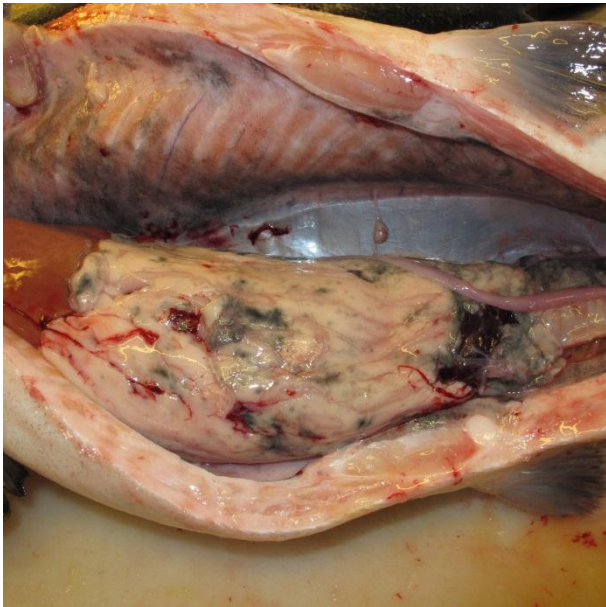

Geografisk område forts.

Ingen entydig sammenheng mellom melanin i organer, bukvegg og filet

Melanin i bukvegg og i filet

Bukhinne

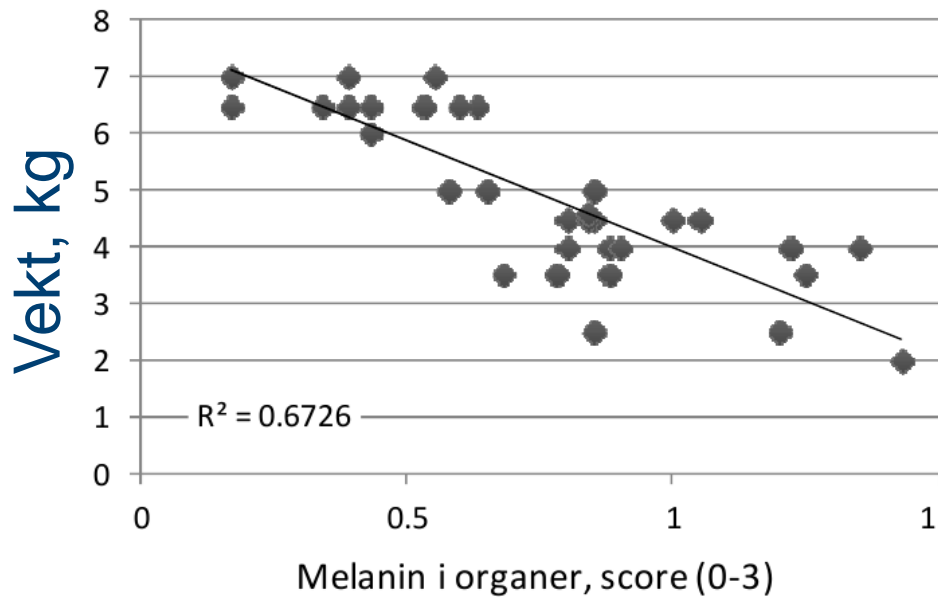

«Baksida» av ribbeina, inn mot filet

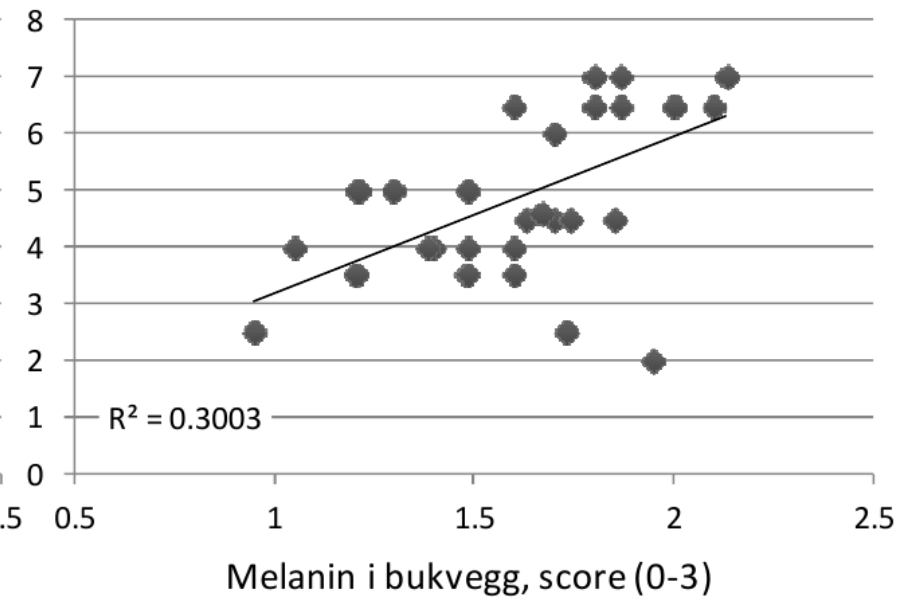

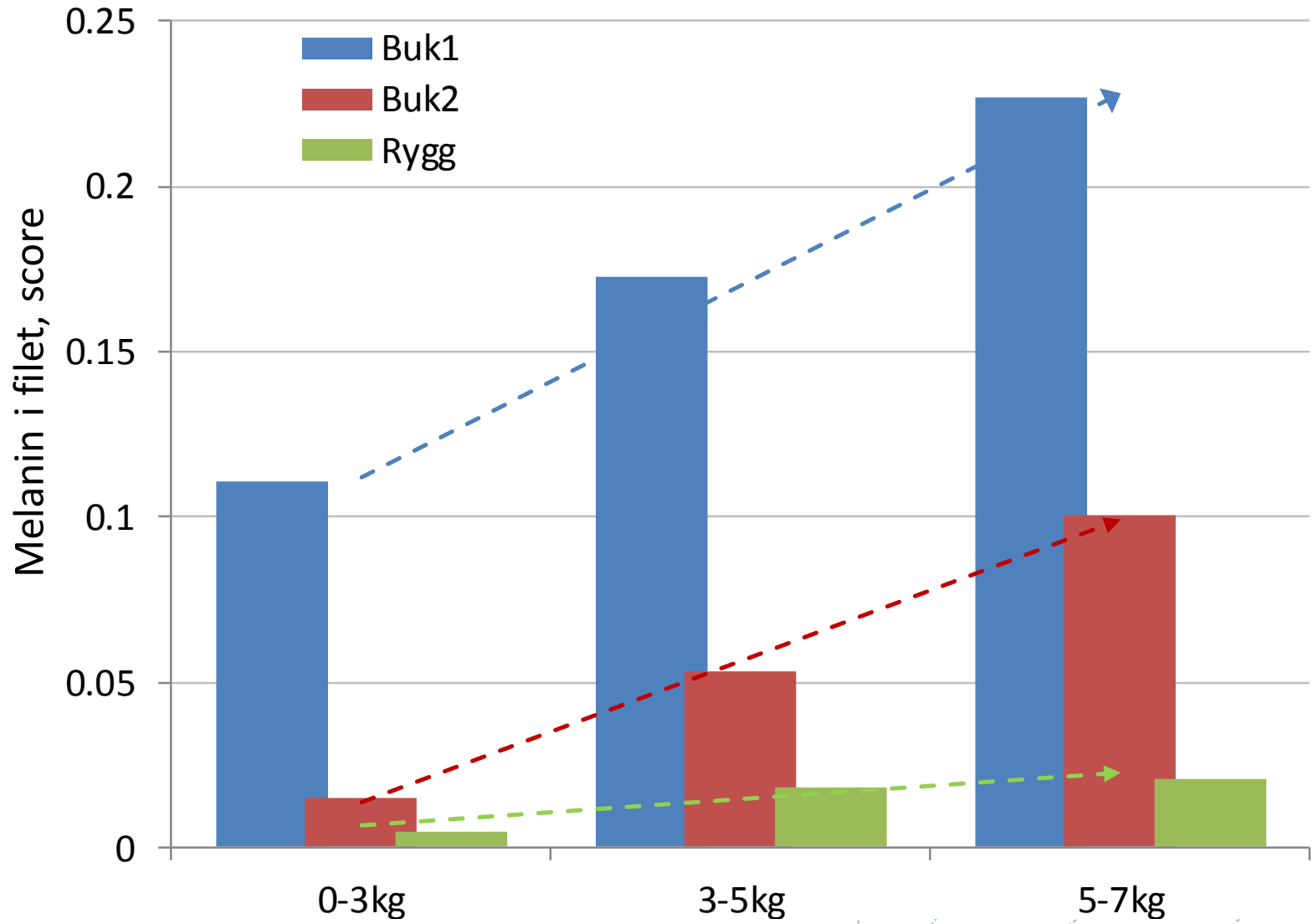
Organer og bukvegg

Melanin i organer og størrelse

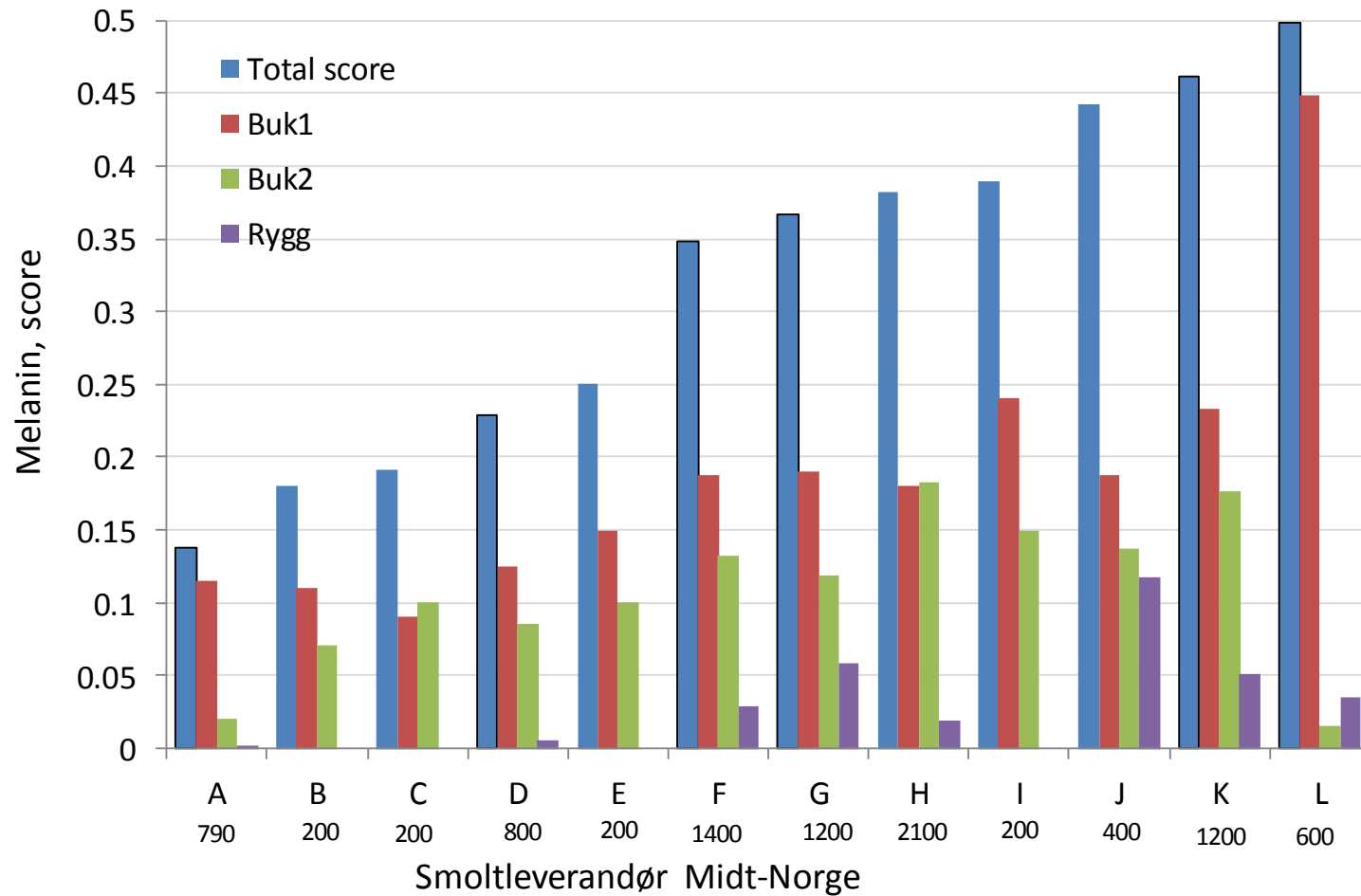

Melanin i bukvegg og størrelse

Smoltleverandør, Midt-Norge

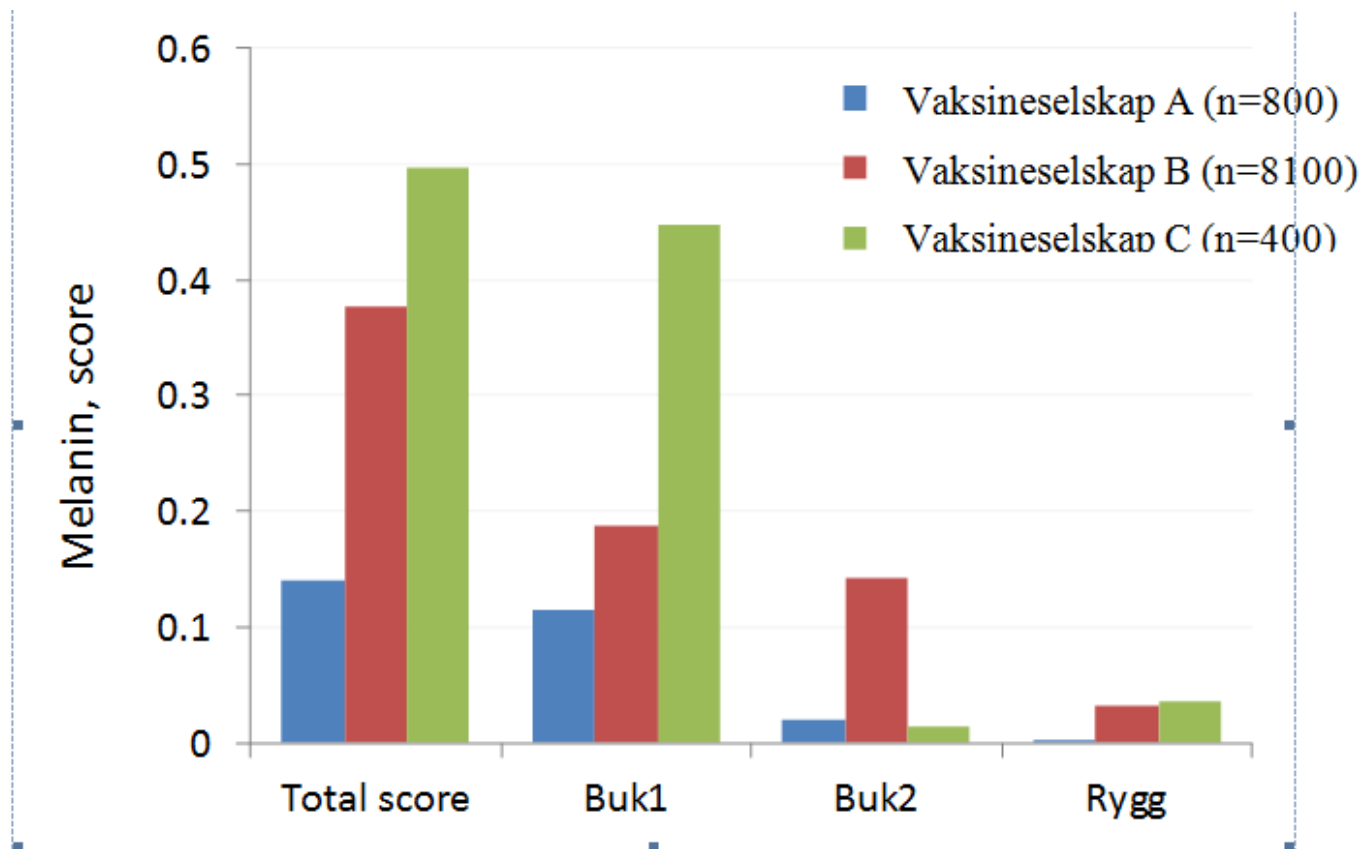

Ferskvannfasen

- Avl
 - Arvbarhet av melanin i organer/bukvegg, men hva med filet?
 - Viktig å hindre at avl for redusert melanindeponering ikke gir svekket immunforsvar
 - Familiegrupper selektert for høy resistens mot furunkulose har ikke høyere vaksinebivirkninger
- Miljø, temperaturregime, vaksine/vaksineringstidspunkt

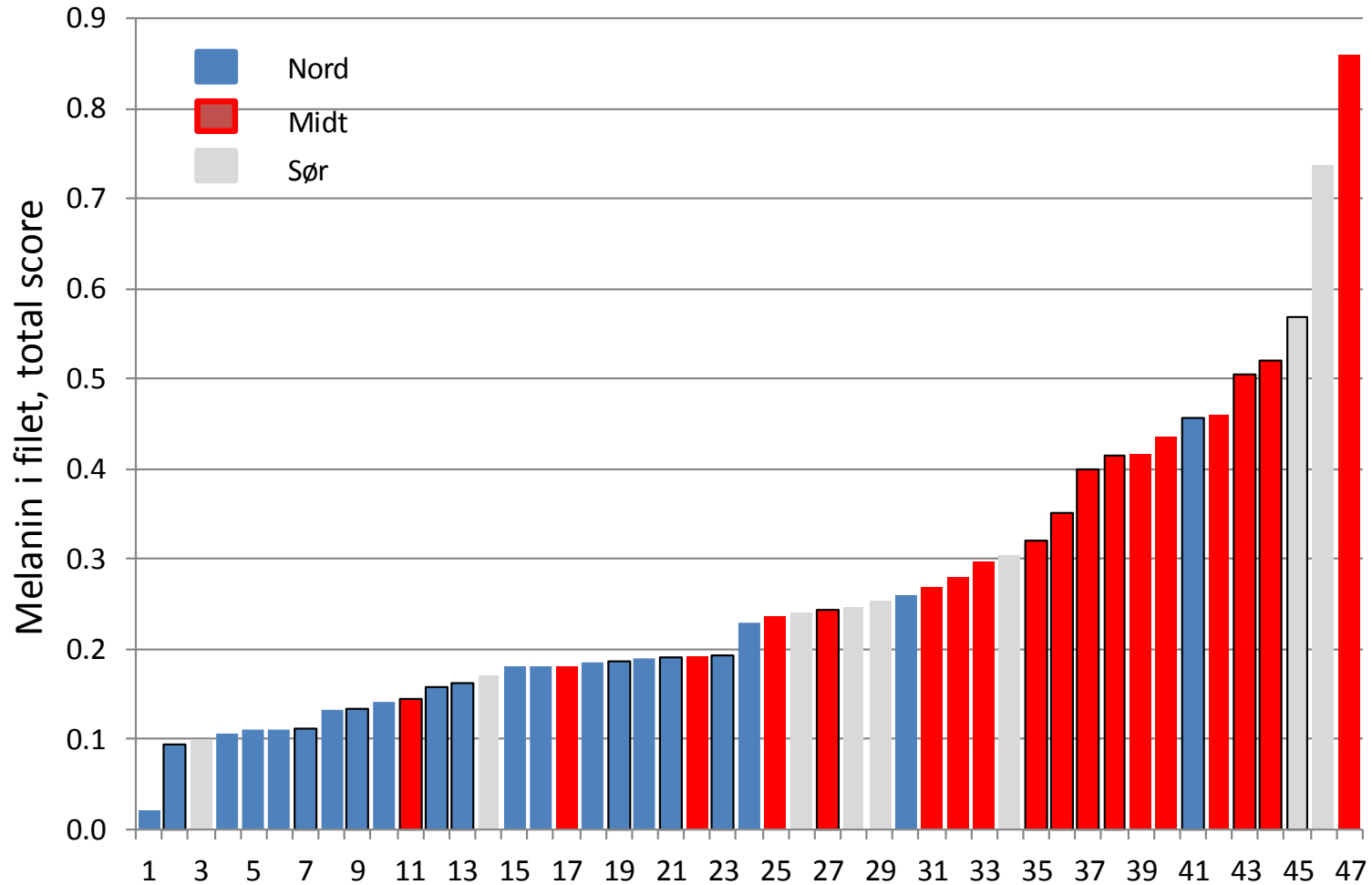
Nofima, SalmoBreed, Novartis, 2007

Vaksine / vaksinerings

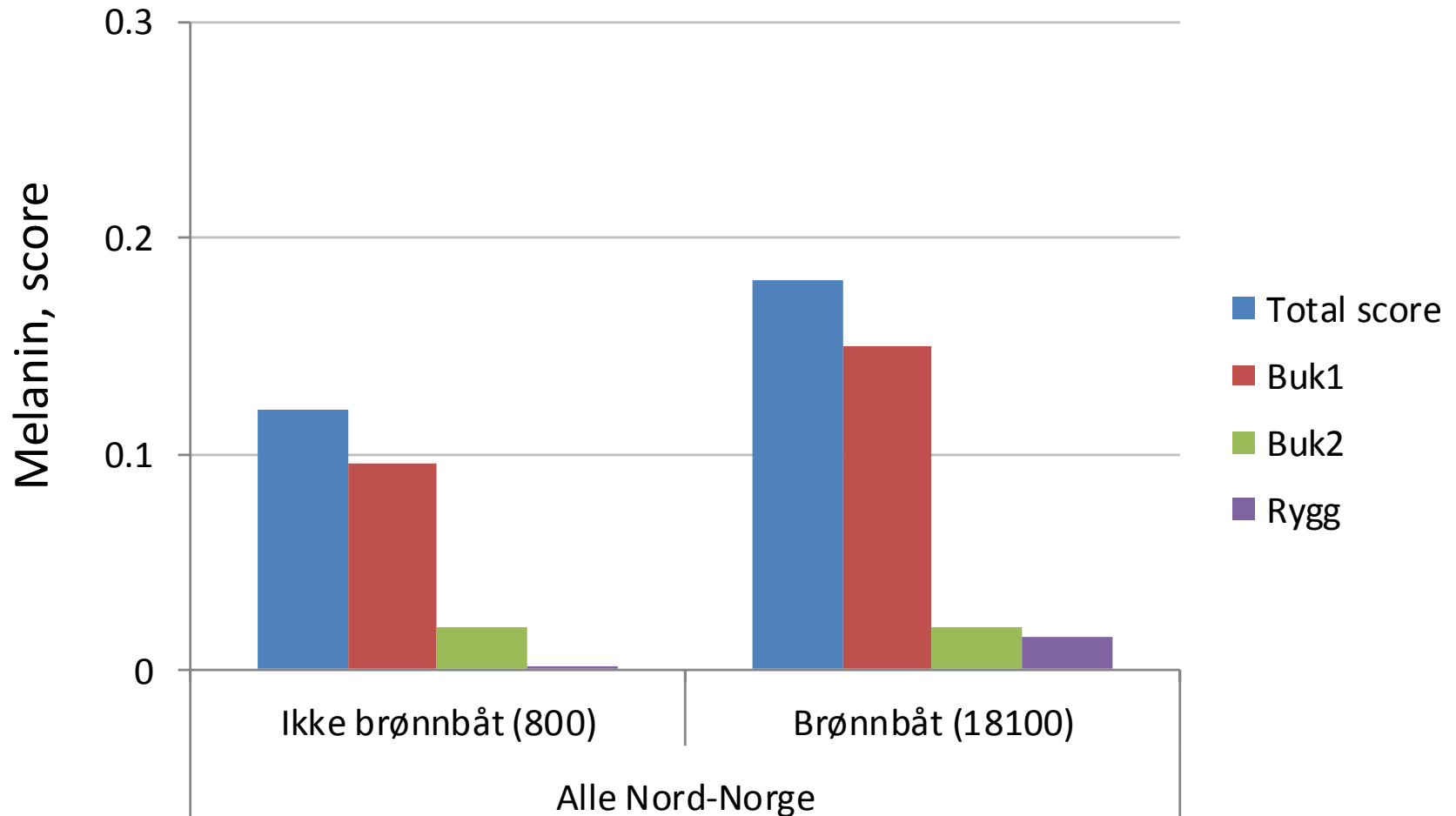

Mørkpigmenterte områder av laksefilet vaksinert med vaksine fra tre ulike vaksineselskaper. Resultatene er vist som gjennomsnittlig melanin score for hvert av vaksineselskapene for laks oppdrettet i Midt-Norge. Registreringene av mørke filetflekker ble utført av kvalitetskontrollører ved filetanlegg

Sjøanlegg

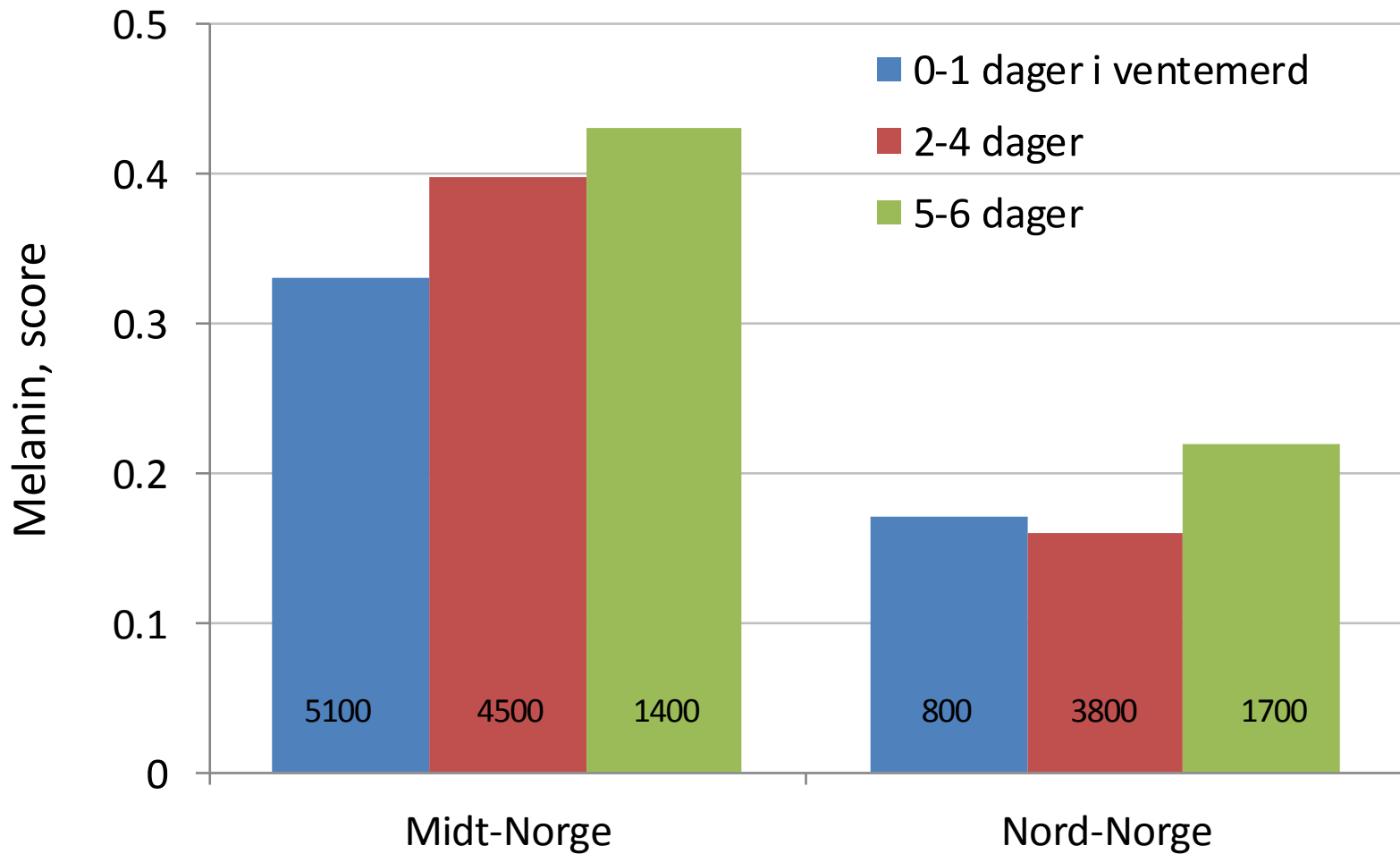

Brønnbåt

Fant ingen effekt av pumping *per se*

Ventemerid

Oppsummering

- 13.5% av filetene hadde mørke flekker. Herav hadde 2% av filetene store, mørke flekker
- Flest flekker i fremre delen av buken, men flekkene var større i bakre delen av buken og i ryggen
- I gjennomsnitt hadde stor fisk mer mørke filetflekker enn liten fisk
- Forekomsten av mørke filetflekker høyest i Sør-Norge og lavest i Nord-Norge
- Lang oppholdstid i ventemerde ga mer mørke filetflekker
- Optimalisering av forholdene i oppdrettsfasen kan redusere omfanget av mørke filetflekker i slaktefisk
- Vaksine/vaksinering er ikke hovedårsak til mørke filetflekker, men bør likevel overvåkes
- Mørk pigmentering av organer, bukvegg og filet synes å ha ulike årsaker
- Må lære mer om tidsperspektiv – utvikling av flekker

Takk for oppmerksomheten!

